

Høring ved borgermøde vedr. London Minings ansøgning om udnyttelse af jern ved Isua

- fjerde møde af 4 høringsmøder
- panel debat

Katuaq, Nuuk, d. 8. oktober 2012, kl. 19:00 – 22:00.

Mødeledere ved høringsmødet: Hans Peter Poulsen og Johannes Kyed, Kompetencekompagniet.
Referent: Tikaajaat Kristensen, Kompetencekompagniet.

19:00 **Velkomst**

Redegørelse for dagsorden for i aften, information, præsentation.

19:10 **Præsentation**

Hvordan ser vejen ud mod den endelige beslutning v/Ole F. Kjær

19:20 **Debat**

Panel debat med repræsentanter fra London Mining, Råstofdirektoratet, og rådgiverne.

20:00 **Pause**

20:15 **Debat**

21:00 **Pause**

21:15 **Debat**

21:45 **Afrunding**

v/Naalakkersuisoq for Erhverv og Råstoffer Ove Karl Berthelsen

22:00 **Mødet er slut**

Deltagere: Der var ca. 160 deltagere til mødet.

Tolkeudstyret fungerede lige fra begyndelsen til slutningen af mødet. Tolkene leverede en upåklagelig indsats. Både fra DK til GL og DK til UK og omvendt.

Mødet blev indledt med en velkomst, hvor aftenens program blev introduceret. Mødet afholdtes som en panel debat hvor panelet bestod af repræsentanter fra:

London Mining: Dr. Xiaogang Hu, Dr. Marcel Pineau og Kaj Kleist.

Orbicon: Steen Ø. Dahl

Grontmij: Rikke Carlsen

SNC Lavalin: Sam Buccitelli

Råstofdirektoratet: Ole Fjordgaard Kjær

Naalakkersuisoq: Ove Karl Berthelsen

Naturinstituttet: Ole Geertz-Hansen

DCE: Peter J. Aastrup

Inden panel debatten var der fra Råstofdirektoratet en præsentation, der handlede om den kommende proces efter høringen. Ole Fjorgaard Kjær forklarede at den kommende periode vil være en egentlig beslutningsproces, hvor alle elementer fra selve høringen vil blive behandlet af ansøgeren og myndighederne, som så vil blive behandlet af Inatsisartut frem til en egentlig beslutning om projektet.

Debatten indledtes kort efter med to indlagte pauser. Grundet den ivrige spørgelyst blev debatten forlænget med ca. en time, frem til ca. 23.00.

Naalakkersuisoq for Erhverv og Råstoffer, Ove Karl Berthelsen, afsluttede aftenen med en kort tale.

Sammenfatningen af hele aftenens forløb vil blive nedskrevet så fyldestgørende som muligt og efterfølgende indlagt i portalen for høringer.

Referat 4 - Bilag

Debat del 1.

Spørgsmål:

Mange tak for den fine fremlæggelse. Jeg sidder bare og føler mig lidt sat på sidelinien. Især i forbindelse med ordlyden i flere steder i de ting du har fremlagt. Især ordet "når" ikke "hvis". Hvordan kan det være?

Svar, Ole Fjordgaard Kjær, Råstofdirektoratet:

Jeg kan godt forstå, at der fra referater fra tidligere møder, er blevet spurgt ind til, "Kan man sige nej til de her projekter?" Og hvis jeg så siger "når" så betyder det, at jeg har besluttet selv at det skal ske. Men det er ikke min beslutning der gælder på det her projekt. Det er Naalakkersuisut der skal beslutte om man siger ja eller nej til det her projekt.

Spørgsmål:

Mit navn er Piitannguaq Tittussen, formand for Nuukfjordens Venner. Jeg har et spørgsmål vedr. VMM omkring borgerinddragelse, da vi mener at hvis det skulle være gået rigtigt til, så skulle borgerne have været inddraget for allerede 4-5 år siden. Det mener vi ikke er sket. Da de 8000 siders rapporter blev offentliggjort blev borgerne bedt om at komme med deres meninger indenfor 12 timer (4x3 timers borgermøder). Vi mener hos Nuuk Fjordens Venner at en klar VMM ville have inddraget borgerne i udformningen af VMM'en, og på miljø siden burde borgerne være involveret meget mere, det er ikke sket og der burde have været langt flere debatter. Og her hvor det burde have været det fjerde skridt på vejen, med hensyn til borgerne i VMM'en, er borgerne blevet bedt om at komme med deres meninger, og det næste bliver at Naalakkersuisut skal sige ja eller nej. Vi stiller spørgsmålstejn ved hvor de demokratiske spilleregler er blevet af i forbindelse med efterforskningen af London Mining projektet. Vi mener at der er begået mange fejl i processen. Tak.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Mit navn er Xiaogang HU, og jeg er vicepresident for London Mining og har ansvaret for Isua projektet og London Mining Greenlands kontor. Tak for dit spørgsmål som er fair. For at lave et lønsomhedsstudie må alle undersøgelser inklusiv det tekniske, miljømæssige og sociale forhold være af højeste standarder. Det betyder at undersøgelserne skal foretages af professionelle som er uddannet og har erfaring med og er trænet indenfor de nævnte områder. Det betyder at når der skal laves en EIA, på verdensplan i mineindustrien, at de vil blive udført af specialiserede virksomheder. Vi har også afholdt en del offentlige borgermøder siden 2010. Det var lige fra at invitere alle interesserede personer og virksomheder i både byer og bygder. Det var for at få fat i deres meninger og at involvere dem i projektet, og denne proces har stået på siden 2010. Det er to år siden vi startede denne proces. Og jeg vil gerne bede Orbicon, som er vores miljørådgiver, at fortælle om derefter vil jeg gerne have at Grontmij fortæller om metodikken som vi har anvendt indtil da.

Svar, Steen Ø. Dahl, Orbicon:

Mit navn er Steen Ø. Dahl og er fra Orbicon, jeg har været projekt leder for VVM undersøgelsen som er gennemført det sidste halvanden år, og forud for selve VVM undersøgelsen har vi foretaget en lang række basis undersøgelser siden 2007. Så vi har foretaget rigtig mange og rigtig grundige undersøgelser over det indlagte periode. Projektet er igang og nu står man med en VVM, som er slutproduktet her, det fylder 1700 sider, det er rigtig rigtig mange sider, det er møntet på at der er forskellige interesser, og at der er forskellige brugere af sådan en rapport. Der er myndighederne der skal gennemgå VVM vurderingen grundigt, der er myndighedernes konsulenter der skal gennemgå den grundigt og eftersom at det er et stort projekt så er der rigtig mange aspekter der skal vurderes og det kommer til at fylde rigtig meget, og jeg kan godt forstå at det pludseligt bliver lidt overvældende. Men jer som borgere, er det ikke tiltænkt at I skal læse alle 1700 sider, I er velkomne til det, men for at man kan få et mere grundigt overblik så kan der også, som er et krav fra råstofdirektoratet, og som er et krav i almene normale VVM'er, at man laver det der hedder en ikke-teknisk resume, som på mere jævn sprog forklarer hvad de forskellige elementer er. Og dem som har lyst til at læse om projektet og som skal have en hurtig indgang til det, så ligger der et ikke-teknisk resume på cirka 28 sider og er forholdsvis let læst. Så en VVM i så stort et projekt, bliver altså til et meget omfattende dokument, og det er en lang process som vi er ved at nå til vejs ende med. Og vi mener nu at vi har lavet en rapport som kommer rigtig meget rundt og mange analyser er med. Og vi håber at I har lyst til at læse det ikke-teknisk resume som giver et udmærket overblik over de høringseffekter. Tak.

Svar, Rikke Carlsen, Grontmij:

Jeg hedder Rikke Carlsen og jeg kommer fra Grontmij, og jeg har været med til at lave denne her VSB siden den allerførste workshop som faktisk holdt for snart tre år siden. Den første workshop blev holdt i november 2009 hvor vi inviterede aktører og organisationer og muligheder til allerede på det tidspunkt og være med til og forme hvad var det for nogle temaer og emner der var vigtigt og få vurderet i VSB'en. Siden da har vi lave en række møder og undersøgelser for at få et øget information omkring hvad er baggrunds niveauet indenfor en række felter, vi har også - og det er sket både i Nuuk og i Kapisillit - haft en række interview med fiskere og fangere – også dem fra Kapisillit – så fremad, siden 2009 har vi lagt vægt på at have så højt grad som muligt inddragelse af de forskellige aktører i vores process som er det der bliver lagt vægt på i VSB'en.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Undskyld, en ting mere, EIA'en bliver udført ved at følge de retningslinjer som er givet af den grønlandske regering. Hvis du går ind i disse detaljerede retningslinjer vil du finde, at alle områder er specialiserede videnskabelige områder, og derfor, blot for at indskyde, at for at lave en lønsomhedsstudie som skal kunne retfærdiggøres over for bankerne og investorerne, så kræver det veluddannede trænede og erfarne specialister for at løse opgaven. Det har jeg allerede nævnt, og det er vores intention at involvere de offentlige igennem de næstkommende mange år.

Svar, Peter Aastrup, DCE:

Tak, mit navn er Peter Aastrup og jeg kommer fra DCE, Danmark Center for Miljø og Energi, det der hed tidligere Danmarks miljøundersøgelse. Og vi har i gennem mange år bistået råstofdirektoratet i alle mulige miljømæssige forhold, problemstillinger og råstofaktivitet. Og den fase der kommer nu, vil vi forsat være med, vi har faktisk også set i den EIA som nu foreligger, men

vi vil forsætte med at vurdere, og bistå råstofdirektoratet i at vurdere dele af materialet, det vil sige at give et overblik over materialet, det vil sige et overblik af London Minings EIA men også af alle de kommentarer der er kommet ind i høringsportalen og andre steder. Så det bliver vores rolle i det her. Men i øvrigt kan jeg henvise til plakater herover for at læse hvad vores rolle er.

Spørgsmål, Birger Poppel:

1. Er det muligt at man kan stille krav om at man skal anvende vandkraft energi?
2. Hvis denne projekt bliver realiseret vil påvirke det ikke kun Nuuk men hele Grønland, så hvorfor bliver der afholdt informationsmøder og høring kun i Nuuk?

Svar, Ole Fjordgaard Kjær, Råstofdirektoratet:

1. Omkring vandkraft, det fremgår faktisk i VVM vejledningen at selskabet skal beskrive disse her forhold, det vil sige at i det ansøgningsmateriale der bliver fremsat skal de forskellige energi muligheder undersøges. Det vil så sige, hvis man vælger, eller man kommer frem til en løsning om at man vil bruge diesel generator, så skal man jo have undersøgt hvorfor det for eksempel ikke kan svare sig og bruge vandkraft. Så det er ikke nok og sige at "vandkraft det duer ikke det synes jeg er en dårlig ide" eller andet. Men man skal have undersøgt det og beskrive det nøje og fremsætte det som en del af ansøgningsmaterialet. Og så er det på den baggrund at myndighederne så ser på om der er et samlet argument, og om man eventuelt skal sætte nogle krav i forhold til om de skal bruge vandkraft.
2. Udvide høringsrunder til andre byer eller andre bygder, så har London Mining som her beskrevet at man i lokalsamfund har indsamlet informationer som indgår i materialet. Men det er blevet vurderet at dette er som et udgangspunkt et Nuuk projekt. Det vil sige det første der bliver påvirket i forhold til det socioøkonomiske og miljømæssige forhold, det er noget der kommer til at ske der, fordi folk har deres afdelinger her i Nuuk. Og det er blandt andet på den baggrund at man har vurderet at Nuuk er det centrale til at holde borgermøder i. Men det er altid en vurdering i forhold til hvilke byer og hvilke bygder der skal inddrages og hvor det skal afholdes.

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

Med hensyn til udbredelse af information, og i forbindelse med Naalakkersuisuts rundrejser i nord og syd har vi omhyggeligt valgt flere muligheder og set i forhold til råstofindustrien har vi set på de fire mest fremskredne projekter og har holdt borgermøder om disse, så man kan ikke sige at det ikke kun er her at vi har gjort noget. Det vil jeg blot lige understrege, og med hensyn til muligheden for at anvende vandkraft inde i Nuuk Fjorden for råstofprojektet, så er jeg også klar over dette, og som jeg tidligere var inde på, så er søerne derinde blevet lovet til andet projekt i 2006 og 2007, og det er til aluminium smelteværket. Det bliver så et spørgsmål om dette projekt bliver til noget og om der kan blive noget tvetydigt i dette. Men det vil yderligere undersøgelser vise, hvor store mulighederne er. Hvis aluminiumværket ikke bliver til noget, så vil vi selvfølgelig som folk og samfund også se på muligheden for at have en medbestemmelse i anlæggelse af vandkraftværk, selvom det her kan se ud som om at der er truffet en beslutning, så er det ikke ensbetydende med at der igennem arbejdet med projekterne ikke er plads til ændringer.

Spørgsmål, Piitanguaq Tittussen:

Når jeg går så meget efter dette her VVM proces, så er det fordi jeg mener at befolkningen ikke har været inddraget i flere af de processer der burde have været sket. Man kommer her i sidste

øjeblik og fremlægger, som sagt tidligere, de ting, som om det haster med at starte London Mining hurtigst muligt. Jeg tror også at det er det man sigter efter. Jeg har læst lidt om VVM og offentlighed, hvor der blandt andet står: at når offentligheden involveres tidligt og ordentligt i VVM-processen, kan borgerne have indflydelse på både planlægningsprocessen og på det færdige resultat. Offentlig deltagelse i VVM processer giver altså borgerne en følelse af, at de har indflydelse på deres lokalsamfund. Dette gør dem til ansvarsfulde demokratiske borgere, og stadsfæster således demokratiet. Men mere deltagelse i VVM-processen er ikke kun ønskværdigt men simpelthen nødvendigt i et demokratisk samfund. Så står der videre, det er vigtig for planlægnings forløb, at forhandlingerne mellem bygherren og alle, der måtte have interesse i sagen, holdes i en demokratisk og ærlig ånd. Og at bygherren muligvis vil forsøge at minimere offentlighedens deltagelse mest muligt ud fra antagelsen om, at offentlig deltagelse vil forsinke og dermed fordyre projektet og skabe modstand i befolkningen. Men tværtimod kan forhandlinger med interessegrupper afværge den modstand, der ellers kunne komme bagefter fra borgere, der følte at deres borgerlige demokratiske rettigheder var forbigået.

Det synes vi i hvert fald at det har manglet i hele det her forløb med London Mining. Det jeg mener, er der kommer folk fra Orbicon og Grontmij og vurderer vores fjord som om de hele tiden har boet her. Men der er mange ting man bare lige har gennemgået også siger man at der bliver så lidt og så lidt forurening både på vands og til lands og der bliver meget lidt forstyrrelse for rensdyr bestanden. Men uanset om at vi ved at vi bor her i Nuuk og der kommer 15 til 30 hvaler hvert eneste år for at spise i tre måneder, ligesom der også er millioner af sæler der også er i vores fjord der er også masser af fisk. Ja, at vi bare sådan indenfor ganske få timer skal tage stilling til en sådan VVM-proces, det synes jeg er problematisk, set med demokratiske øjne.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Det første spørgsmål du har, jeg ved ikke hvor du har det fra, at London Mining er bange, for det er meget vigtigt for os at offentligheden er med i undersøgelserne. Jeg mener bestemt ikke at det er vores tankegang. Det er derfor at vi har gennemført studier i så mange år, siden 2007, hvor vi har inddraget befolkningen for at indsamle viden til indholdet. Og sidenhen efter 2010 har vi selv gennemført 7 offentlige informationsmøder, hvor en del af dem handlede om miljøet. Vi har også åbnet et informationskontor her i Nuuk i februar 2012. Vi gør hvad vi kan, og gør en stor indsats for at inddrage offentligheden. Jeg mener at produktet af alle disse offentlige møder og interviews beviser at vi har gjort en stor indsats.

Svar, Steen Ø. Dahl, Orbicon:

Nu har vi jo været i gang med basis undersøgelser siden 2007 og som Xiaogang siger, så har der været en række undersøgelser hvor miljø også har været på dagsordenen i de sidste to år. Og jeg synes også at det er værd at notere at der har været et kontor som er drevet af London Mining her i Nuuk og som har været, efter min forståelse, åben dagligt, hvor man kunne komme ind og hente information om dit spørgsmål om miljø. Jeg synes også det er inddragelse i VVM undersøgelsen. Jeg mener egentlig ikke det er fair at sige at London Mining ikke har informeret undervejs i forløbet.

Spørgsmål:

Hvordan vil værdien af råstofferne blive fordelt? Hvor meget vil landet få ud af det og det samme med selskabet? Jeg vil gerne høre hvordan fordelingen bliver.

Hvad hvis Naalakkersuisut forkaster projektet, hvilke konsekvenser vil det have? Vil omkostningerne til efterforskningen blive dækket af landet? Jeg hørte fornyligt i radioen en råstofkyndig sige at hvis projektet forkastes, så kunne landet blive tvunget til at betale enorme summer, det vil jeg gerne vide om det er korrekt.

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisog:

Hvis vi fra Naalakkersuisut side skulle forkaste projektet så skal vi ikke betale noget tilbage, det er ikke en mulighed. Efterforskningselskaberne er udemærket klar over at de selv hæfter for omkostningerne ved undersøgelserne, og at vi på baggrund af de gældende regler ikke kan forhåndsgodkende og give tilladelser, det er selskaber også klar over. Det betyder at de ikke kan kræve compensation. Naalakkersuisut har heller ikke lovet noget til befolkningen, det kan vi ikke. Med hensyn til indtægter ved råstofaktiviteter, så er det sådan at man ikke kan fastsætte noget i forhold til et særligt projekt. Det er allerede fastsat i råstofloven hvordan fordelingen af indtægter til samfundet skal ske. Og her i forhold til minedrift, så står der i loven at 37 procent af skal tilfalde i form af skatter fra virksomheden, og ved siden af dette, selvfølgelig også personskatter som vil tilfalde landskassen, og det er hvad der er af muligheder på nuværende tidspunkt. Hvordan det ser ud efter projektet er påbegyndt, så vi er ikke låst fast lovgivningsmæssigt, vi kan derfor ændre på skatteforholdene siden hen.

Spørgsmål, Mette Lynge:

Til Naalakkersuisut. Det lyder jo som om at man har givet tilladelser til projektet.

I bruger som undskyldning at vort land har behov for arbejdspladser, vil i da gå efter arbejdere fra landet eller vil I satse på at det er kinesisk arbejdskraft?

Jeg tænker her på, at hvis det er kinesere som skal arbejde til billig løn, hvordan vil I så opnå de skattefordele I taler om?

Og i forhold til udskibning af vores ressourcer hvad vil vi få ud af det, eller vil det bare blive skibet ud? Og med hensyn til noget jeg har læst forleden, så er der i Mongoliet drevet en mine af kinesere, hvor der før var 3000 mennesker, og nu er der kun 300 og landet er forurennet og næsten uden ilt, og der kan ikke dyrkes noget på stedet og fiskene er døde. Hvordan vil I sikre at det ikke sker?

Og så er der i forhold til de undersøgelser der er fundet sted, hvor de f.eks. undskylder sig med at de har holdt interviewmøder i Kapisillit. Kapisillit er nævnt flere gange, og det undrer mig, fordi Kapisillit ligger lidt for sig selv i forhold til Isukasia, og fordi at jeg kan se for mig at der kun vil have været ganske få til de møder. Er det ikke et lidt tyndt argument?

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisog:

Kineserne kommer, det hører vi tit, og ved tanken om det ser det ud som om at de er lige om hjørnet, ikke mindst når talen går på at 2-3000 kinesere vil komme og arbejde i anlægsfasen de næste 4-5 år. Det er forståeligt at der er bekymringer desangående og derfor er vi fra Naalakkersuisut side meget opmærksom på dette, og i forhold til planerne er vi meget forsigtige, og med hensyn til sammenligning med andre lande omkring miljøet hvor folk bliver nødsaget til at flytte er jeg godt klar over. I forbindelse med Isua projektet er disse ting taget højde for i loven. Råstofloven sætter rammerne for alt indenfor miljømæssige aspekter. Det fremgår tydeligt i loven således at efterforskningselskaberne er fuldkommen klar over at hvis ikke de lever op til de miljøkrav vi stiller, så kan de ikke regne med at få tilladelserne. Derfor kan man ikke sammenligne

vores lovgivning med andre lande idet vores regler er nogle af de strengeste der findes, og derfor er vi opmærksomme på at der ikke kan ske sådanne ting her.

Ser vi på anlægsfasen og de mennesker der kommer på arbejde i en tidsbestemt periode, så har vi forberedt os på dette, og vi har erfaringen fra 2010 og 11 da der var olie efterforskning. De midlertidige arbejdere der vil komme i hobetal gennem vort land og vore byer for at komme på arbejde, har vi lavet klare regler for hvordan de skal agere i arbejdspladsen, og vi fastsætter regler hvor meget de må involvere sig i samfundet. Og jeg vil til dette sige, at vi ikke har oplevet problemer af nogen art i hverken Nuuk, Aasiaat og Kangerlussuaq. De erfaringer kan vi selvfølgelig tage med i betragtning her.

Vi er kun en lille samfund, og derfor er det vigtigt at vi fastsætter rammerne for de midlertidige udenlandske arbejdere, og jeg har erfaret at vi kan holde øje med disse og at det er imødekommende at holde øje med hvordan de kan blande sig i samfundet.

Manglende arbejdspladser berører os alle naturligvis, og det kræver noget af os alle, men det kan ikke påstås at vi vil starte mineprojekter bare fordi der er arbejdsløshed. For at afhjælpe arbejdsløsheden vil enhver opstart af en mine være til stor gavn for samfundet, og det grønlandske samfund skal helst få en betragtelig økonomisk gevinst. Det er Naalakkersuisut mål, der er ikke andre mål og vores mål er ikke at andre samfund skal have en gevinst, vores mål er at det er det grønlandske folk det skal gavne så meget som muligt.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Jeg vil gerne tilføje noget. Vi satser på internationale hold i anlægsfasen. Om det er kinesere eller andre nationaliteter, det er disse der vil være holdene, og disse hold vil være åbne for enhver nationalitet der er kvalificeret, det er nummer et.

Som det andet, grund til at det skal være internationale hold er, at vi ikke har kapaciteten her lokalt. Det kræver mennesker, f.eks. spørger vi de lokale om der er 2500 arbejdere for de næste 3 år. Det har vi ikke. Og på sitet har vi alle som er internationale hold, og samtidig har vi også lokale selskaber, for der vil være behov for særlige opgaver som er tiltænkt de lokale virksomheder. Og vi vil kæde de lokale virksomheder med de internationale virksomheder, og på den måde vil vi kunne beskæftige nok lokale virksomheder under den proces. Og vi taler om 13 milliarder kroner i anlægsfasen. Og vi har identificeret at ca. 12% af summen vil gå til lokale virksomheder, og det er meget stort for en lille befolkning at udvide som meget på 3 år.

Med hensyn til skatter, så er indkomstskatten kun en lille del af den indtjening som den grønlandske selvstyre får. Indtjeningen, en stor del af indtjeningen vil komme fra andre skatter, som selskabsskatter fra de selskaber som vil arbejde for projektet direkte eller indirekte, og fra udbytteskatter, som bliver stort og også fra London Minings selskabsskat, når vi får overskud. Det er en del skatter, og ikke bare en enkelt indkomst skat, og indkomst skatten under anlægsfasen er kun en lille del af det hele.

Svar, Kaj Kleist, London Mining:

Da Kapisillit blev nævnt kunne det lyde som om, "Nå de har også været i Kapisillit, hvorfor mon? Der kom måske kun 10 mand til møderne". Det er korrekt, og der er heller ikke mange indbyggere i Kapisillit, og det var kun ca. 10 som kom til møderne. Men set i forhold til Nuuk, så har vi holdt 7 møder i Nuuk og også i Kapisillit, for de ligger jo tættest på som det beboede område af vores bygder, og det har været vigtigt at komme der og informere dem om planerne. Ikke at det kun skal

foregå i Nuuk, og demokrati blev jo nævnt tidligere som grundlag for vores fremgang, så derfor skal Kapisillit også have deres del af informationsmøderne.

Spørgsmål, Inger Larsen:

Jeg vil gerne forfølge skatterne lidt mere. Vi kan selvfølgelig ikke på forhånd sikre at de store selskaber skal have overskud eller underskud, sådan er det med private virksomheder. Men vi kan se på de indtægter der vil komme, for vi er selvfølgelig interesserede i at størst muligt skal falde af til landet. Med hensyn til kinesiske skatteydere, og set i forhold til olie efterforskningen, så må de der har arbejdet med dette været registreret her og derfor betalt skat, og så må de kinesiske arbejdere der skal flytte hertil naturligvis også registreres, for det er vel nødvendigt hvis man skal betale skat. Og her er det interessante, at hvis man som borger skal betale skat, så må det betyde at man også har ret til borgerskab. Vi er selvfølgelig bekymret for at de vil få mindre løn end den grønlandske arbejder, og derved vil være istand til at sige at man hellere vil bruge kinesisk arbejdskraft. Kan I forklare dette endnu engang?

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

Selvom jeg ikke har stor viden omkring beskatning, ved jeg dog, at der på baggrund af aftalerne under olieefterforskningen, med hensyn til arbejderne, så var det et krav at alle arbejdere og andre tilknyttede ansatte hos licenshaveren, at de blev registreret. Og på den baggrund skal de registreres hos skattestyrelsen og råstofdirektoratet og på den måde være i stand til at overvåge dem og heldigvis få en stor omsætning af skatterne. Derudover har de udenlandske selskaber som har været tilknyttet midlertidigt også registreret sig og har betalt skat hertil. Vi vil derfor også have samme målsætning overfor mineralefterforskningen. Lad mig også nævne at enhver som måtte komme her uanset hvor kort en periode det måtte være og det er udenfor kommunalgrænserne, så skal vedkomne stadig betale en landsskat fra dag et. Men, det er ikke ensbetydende med at vedkomne straks vil få gratis adgang til de samfundsytelser som sygehus, børneinstitutioner og andre ydelser. De kommende ansatte udefra vil få en meget specifik kontrakt møntet på minedrift og på helt særlige arbejdsområder, som er meget vigtigt, for at vi på den måde kan afgrænse deres bevægelighed og helt afskærme dem. For at beskytte vores arbejdere og virksomheder og for vores arbejde med udviklingen, så er dette meget vigtigt, og på den måde sikre at selvom der kommer skatteindtægter, så kan vi stadig regulere muligheden for at de kan deltage ved folkeafstemninger og søge borgerskab, som ikke vil kunne lade sig gøre. Men, når de som har været på arbejde her kommer hjem, så har de som enhver andre rettigheder til at søge hvor på kloden de vil flytte hen, og i den forbindelse vil det være helt andre regler der vil komme i spil. Hvis de umiddelbart efter at have arbejdet i en mine søger andet job her, vil dette ikke kunne lade sig gøre.

Debat del 2.

Spørgsmål:

Det er som om at det leder tilbage til kolonitiden da den oprindelige befolkning ikke er blevet hørt om de er for eller imod gennem en folkeafstemning. Ove Karl Berthelsen det er for nemt at sige at der vil komme en masse penge og arbejdspladser. Hvor er Formanden for Naalakkersuisut denne aften?

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

Selvfølgelig er der ingen af os der er interesseret i at vende tilbage til kolonitiden, det er bestemt ikke vores formål, det mener jeg blot kan vurderes som tom snak.

Med udgangspunkt i enhver borgers ret til medbestemmelse gennem valg og med udgangspunkt i flertallet gennemføres regeringsarbejdet, som det er tilfældet nu. Gennem lovgivningen regelures erhvervs og råstofudviklingen, og Naalakkersuisut har ansvaret for at nå de mål gennem de gældende regler. Med hensyn til ønske om en folkeafstemning, så mener jeg ikke på nuværende tidspunkt at det vil være passende at gennemføre i forhold til dette projekt, og at det vil være at gå udenom lovgivningen. Derfor mener jeg at vi i Naalakkersuisut følger lovgivningen og tager ansvar uden at bryde loven. Hvorfor Landstyreformanden ikke er til stede kan jeg ikke tage ansvar for. Her i aften sidder jeg som repræsentant for landsstyret og har aftalt med de øvrige at jeg skal svare så godt jeg kan for dem.

Spørgsmål, Jens Erik Kirkegaard:

Jeg har to spørgsmål. Først og fremmest med hensyn til miljøet. I ansøgningen står der at der skal bruges forskellige kemikalier når man skal skille jernet fra af grundfjeldet, og at de kemikalier der skal bruges er sædeles giftige. Og så står der endvidere at der skal bruges omkring 378 tons om måneden. Under min gennemgang af ansøgningen, der har jeg svært ved at se hvilken effekt det vil have på miljøet, og om det virkelig er 378 tons. Hvor vil de 378 tons blive af efter brug, og når det kommer ud i elvene hvilken effekt vil det have på omgivelserne, fisk og dyr?

Også det næste spørgsmål. Med hensyn til støvet står der at der vil være 400 tons om året som vil blæse bort fra transportbåndene under lastning af skibene. Hvis der er tale om 15 års minedrift vil det være ca. 6.000 tons. Og det er uklart hvad støvet vil indeholde, selvom der står at der stadig vil være noget uran, kviksølv og cadmium. Med den mængde støv som vil blæse væk, hvilken effekt vil de tungmetaller have for Qussuk?

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Jeg skal forklare en smule omkring minedrift. Der er forskellige typer af miner. Guld, zink, nikkel, bly osv. For alle dem er der forskellige processeringer. Jernmalm, vores jernmalm ved Isua er magnetit, og den processering der vil være er hovedsagelig fysisk separation. Det gøres ved at benytte magnetiske kræfter for at udskille jernet. Først skal malmen knuses, males og pulveriseres og separere jernet magnetisk. Denne form for minedrift benytter mindst mulig kemikalier. Det bruger stort set ikke ret meget kemikalier. Det vil blive anvendt i det stadie, hvor svovl skal skilles ud af malmen. Og det vil ikke ske indenfor de første få år af minedrift. Når der bliver mere svovl så vil kemikalierne blive anvendt. Den første del af processen involvere ikke ret meget brug af kemikalier.

Med hensyn til støvet under lastning af skibene. Jeg kan forsikre dig om at jeg ikke vil miste et gram af malmen. Det er penge alt sammen. Du ved at vi kommer til at bruge mange penge oppe ved processeringen, og sende det hele vejen ned til havnen, afvande det, og du tror at vi ikke vil kontrollere det, og at det vil støve overalt? Det er meget meget dyrt. Det er 70% koncentrat og vi vil ikke miste noget som helst. Jeg skal bede Orbicon om at forklare noget omkring de miljørelaterede emner.

Svar, Steen Ø. Dahl, Orbicon:

Ja, hvis vi tager den mængde som også har været i medierne at man spilder måske 400 tons støv om året, så ligger det nu i vores beregninger at det er nu en mængde som er noget mindre. Det er ikke hele året at man planlægger at udskibe malmen, men en fjerdedel af året, og samtidig er der planlagt at lave særlige støvopsamlende udstyr, sådan at vi nu har en forventning om at det nu kun er en tiendedel af de 400 tons der vil komme ud. Det er ikke selve mængder der er så interessante. Det interessante er, som Xiaogang siger, at hovedparten af støvet er jern og det er man ikke interesseret i at smide væk, og jern er som bekendt ret harmløst. Samtidig er der foretaget en del grundige test af den jernåre ved Isua, og som bekendt indeholder det ca. 30% jern deroppe, så indeholder det ikke andre tungmetaller i høje koncentrationer end der i forvejen er som gennemsnit i jordskorpen i al almindelighed. Så det er ikke sådan at det jern ligger med store forekomster af uran, så vi har ikke noget problem med høje koncentration af uran eller andre tungmetaller som er ubehagelige for miljøet. Så vi mener ikke at der er et tungmetal problem. Hvis vi nu skal sætte de tal som måske kommer i spild om året, i forhold til hvad bliver der i øvrigt transporteret ud i fjorden fra de store floder som leder en masse erosionsprodukter ned fra gletschere som knuser den underliggende klippe, som blive til klippemel og ender i gletscher søer, og man får en mættet forekomst som indeholder rigtig meget af erosionsprodukter. Så den store flod der hedder Kuussuaq i nærheden af havnen, der vil være en årlig transport på ca. 1 million tons, som man kan sætte i forhold til den mængde der kommer fra minedrift. Og den sammensætning materialet vil have vil nogenlunde være det samme som det man vil tabe af det støv får fra havnen. Hvis man ser på proportioner i miljømæssig sammenhæng, så mener vi ikke at der er nogen grund til at være bekymret.

Med hensyn til kemikalier, så er det rigtig at man bruger kemikalier i den her proces, men i modsætning til andre mineprojekter, så bruge man ikke meget store mængder kemikalier. Jeg vil godt sige at, nu nævner du et antal tons, ja det lyder af meget, men samtidig er det derimod kolosale mængder af jern man hiver ud. I forbindelse med hele feasibility studiet har man lavet en lang række pilotforsøg med de kemikalier. Du ved man knuser jernmalmen og processere den. Der er det sådan at, når man skal bruge et af de kemikalier som trækker svovlen ud, ja så får man så et produkt som har mindre jern og det vil blive lagt ud i bunden af tailingsøen, og over tid vil kemikalierne blive nedbrudt. Så vi mener ud fra de detaljerede undersøgelser der er lavet at det ikke vil få nogen toksiske effekter i søen.

Svar, Peter Aastrup, DCE:

Ja, man må sige at det Steen siger er rigtig nok, men derudover vil der så blive etableret et monitoringsprogram for at holde øje med støvet. Der er lavet en baseline undersøgelse af støvet i laverne nede omkring havnen foreksempel, og de undersøgelser vil fortsætte og være en del er monitoringsprogrammet, der holder øje med om der sker en udledning af tungmetaller. Og tilsvarende vil der være et monitoringsprogram over de kemikalier der tilsættes for at sikre at de ikke opnår toksiske koncentrationer.

Spørgsmål, Karen Kielsen:

Jeg har et spørgsmål, hvis der skulle blive minedrift, hvem har så ansvaret for hvor meget malm hvad det er for noget malm der eksporteres, og dem der skal have ansvaret, hvilken uddannelse skal de have?

Svar, Ole Fjordgaard Kjær, Råstofdirektoratet:

Ja, jeg kan måske i forhold til monitoringen, som jeg også nævnte i præsentationen, så vil der jo også komme et krav omkring frekvensen af denne monitorering, hvorledes selskabet skal gribe det an, og de rapporteringer skal sendes til myndighederne så de kan kontrolleres løbende. Men derudover så vil DCE, de vil også være inddraget i denne proces, så det er måske bedre at Peter han lige kommenterede på hvordan de griber denne her proces an. DCE har jo også løbende monitorering af guldminen Nalunaq, og det er for at kontrollere at værdierne bliver overholdt.

Svar, Peter Aastrup, DCE:

Ja, Ole har jo næsten sagt hvordan det foregår. Der vil blive fastsat nogle grænseværdier som ikke må overskrides, og hvis grænseværdierne bliver overskredet så bliver selskabet pålagt at lave nogle bedre metoder. Man kan i sidste ende stoppe hele produktionen, hvis der er store problemer. Så midlet er kontinuert overvågning og sikringen af at de internationalt fastlagte ikke overskrides.

Svar, Ole Fjordgaard Kjær, Råstofdirektoratet:

Set i forhold til at hvis man skal foretage denne monitorering, hvilken uddannelse og kvalifikationer det kræver, så er det måske nærmere selskabet der kan svare på dette.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Ja, når vi starter operationen skal folk på stedet være uddannede, øvede og erfarne. Fordi de mennesker vil ikke være simple maskin operatører, de vil være processerings operatører, afvandingsoperatører, mekanikere, elektrikere og andre tekniske stillinger. Og så snart London Mining starter så vil et af de vigtigste være at udvikle en uddannelsesystem i Grønland. Vi vil f.eks. lægge kræfter i jeres mineskole og handelsskole. De skoler vil vi støtte, og så snart vi har vores plan klar vil vi begynde på en systematisk træningsprojekt. Det vil være at træne de lokale, unge mennesker og udvikle dem til at kunne operere i processeringen. Den type af uddannelse vil London Mining forpligte sig til. Dette vil fremkomme i IBA'en med selvstyret. Det garanterer jeg for. Det er en lang proces men målet er at få den yngre grønlandske befolkning til at interessere sig for at uddanne sig teknisk, så de kan indgå i tekniske teams i en langsigtet karriere.

Spørgsmål, Mette Lynge:

Jeg vil gerne stille endnu et spørgsmål, da jeg føler at jeg ikke er blevet svaret ordentligt på. På nuværende tidspunkt debatterer vi som var det blevet besluttet at projektet er godkendt. Er projektet blevet godkendt eller ej? Så kunne jeg godt tænke mig at høre fra myndighederne om man har set på andre lande som vi kan sammenligne os med, som f.eks. Norge og Canada. Så med hensyn til det som Kaj svarer omkring Kapisillit, jeg er ikke imod medbestemmelse på nogen måde overhovedet, jeg synes bare at Kapisillit bliver brugt som en undskyldning, på den måde det er blevet undersøgt, tak.

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

Til spørgsmålet om det er godkendt eller ej, skal jeg svare ganske kort. Høringen er stadig igang og fortsætter indtil 19. oktober, og derefter vil der være en vurderingsproces som vi regner med vil vare ca. et halvt år. Derfor er ansøgningen ikke godkendt fra Naalakkersuisut side. Med hensyn til sammenligning med andre lande, ja, vi har undersøgt metoder og processer i Norge, Canada og

Sverige, og har set på og løbende vurderet om de kan anvendes og tilpasses til vort land. Med hensyn til Kapisillit må Kaj svare.

Svar, Kaj Kleist, London Mining:

Ja, jeg skal svare således, at vi ikke har lavet undersøgelserne, men at vi har deltaget i informationsmøderne, og det som er lavet sidenhen vil jeg lade Grontmij svare på.

Svar, Rikke Carlsen, Grontmij:

Som jeg hører spørgsmålet, så er det vi ikke at give alt for meget opmærksomhed omkring de ting vi faktisk har gjort i Kapisillit. Men jeg vil meget gerne fortælle noget om hvad der tidligere er rejst om de ting vi reelt har gjort i Kapisillit.

Tilføjelse Mette Lynge:

Det er grunlæggende det med informationsrunden jeg føler bliver brugt som en undskyldning.

Svar, Kaj Kleist, London Mining:

Jeg misforstå noget, alle vore undersøgelser indgå i rapporteringerne. Vi skal ikke skjule noget, og derfor undrer det mig at det bliver nævnt som en undskyldning. Borgerne i Kapisillit har som borgerne i Nuuk også ret til at blive informeret og indgå i undersøgelsen som alle andre. Vi skjuler ikke noget, vi afleverer alt materialet omkring undersøgelserne.

Tilføjelse, Mette Lynge:

Jeg siger ikke at I skjuler noget. Jeg mener, at undersøgelsen bliver brugt som en undskyldning til at sige, at det ikke vil have en betydning for naturen, det er det jeg mener. F.eks. lyder det som om, at da man har talt med borgerne i Kapisillit, så vil det ikke have nogen indflydelse på naturen. Selvfølgelig vil det ikke have nogen betydning for borgerne i Kapisillit da landet derinde er helt isoleret og har sit eget hav. Det er det jeg mener.

Svar, Rikke Carlsen, Grontmij:

OK, så vil jeg måske bare lige supplere med at sige, at det vi gjorde var at vi interviewede folk om hvordan de brugte området omkring minen og havnen adgangsvejen til minen. Det var det der var fokus på.

Spørgsmål:

Jeg vil godt spørge London Mining om der er nogen mulighed for at undgå skibe der sejler ind i vores fjord? Om I kunne prioritere at bruge olivin minens havn og hente jeres skidt?

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Hvis projektet bliver en succes eller lønsomt, det kommer an på de økonomiske evalueringer, og forestil dig en produktionsrate på 15 millioner tons om året. Og husk også at jernmalm er en forretning som betyder enorme mængder. Det er ikke som guld eller diamanter med små volumener. Jern malm koncentrat kommer i store mængder. Kun hvis du kan have store mængder kan du få et succesfuldt projekt. Med hensyn til udskibning, hvor skal vi sejle det hen. På verdensplan bliver 65% af den samlede jernmalm sejlet til Kina, på den anden side af kloden. Hvis du bruger mindre skibe vil du tabe penge. Det kan ikke lade sig gøre, det bliver for dyrt. Du bliver

nødt til at øge skibene størrelser, så du kan transportere de enorme mængder. Det er årsagen. Husk det drejer sig om 15 millioner tons og små skibe kan ikke håndtere dette, og du skal også reducere fragt omkostningerne, så dit projekt kan tjene penge. Husk på at set med geografiske øjne, så er vi de længst væk til markedet. Vi har ikke noget fordel her, vi må maximere vores potentialer for at reducere omkostningerne ellers vil det true projektet.

Spørgsmål, Vittus Jeremiassen:

Jeg vil gerne fortsætte med mit spørgsmål. Med hensyn til fordelingen af råstofferne.

Naalakkersuisut svarer at vi vil få 37% af overskuddet. Først når der er overskud. Så vil jeg spørge London Mining, hvornår regner I med at få overskud? Det vil jeg godt vide. Ved at se tilbage i historien, så har vi jo hørt at der er selskaber som har opereret i 20 år og som bevidst ikke har angivet noget overskud. Har regeringen garanteret for dette, eller ved London Mining hvornår de vil have overskud? Som det andet, hvem skal betale for de store mængder CO₂ udslip? Og hvad vil man gøre ved det ballastvand man vil fragte fra Kina hertil Nuuk fjorden, hvordan vil det blive rensat? Hvordan sikrer vi at det er rent vandt vi udleder i fjorden?

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Jeg vil starte med skatterne. Vi har før nævnt at der vil være flere forskellige typer af skatter. 1. Der vil være indkomstskatter fra arbejderne. 2. Der er selskabsskatter fra de virksomheder som vil arbejde for projektet direkte eller indirekte. 3. Det vil være udbytteskat, som er de 37%. 4. London minings egen selskabsskat, når vi begynder at få overskud. Det er de hoved skatter vi taler om. Indkomstskatter vil begynde allerede fra dag ét under anlægsarbejder, og alle som arbejder for projektet skal ifølge grønlandsk lov betale grønlandsk skat. Og alle mindre virksomheder som arbejder for projektet skal betale 35% i selskabsskat, så snart de begynder. Når vi starter med driften af projektet vil vi begynde at producere jern, og du skal huske på at vi har investorer, banker som der skal betales udbytter til. Ellers vil de ikke investere. Så det første år vil du se udbytteskatter, som er 37%, og som fordeles til aktionærer og investorer. Og indtil til hele investeringen er tilbagebetalt, først derefter vil du begynde at tjene penge, og så kommer London Minings selskabsskat, som er 35%. Men samtidig vil du stadig få udbytteskatter, fordi du løbende skal betale gevinst til dine investorer. Så teknisk set vil du se betalinger fra år et. Det var skatten. Hvornår starter vi med at betale selskabsskat? Det sker når vi har betalt de DKK 13 milliarder tilbage i løbet af ca. 3 ½ år, så betaler vi selskabsskat. Fordi indtægter vil begynde at blive til overskud til den tid. Med hensyn til CO₂ vil jeg lade Råstofdirektoratet svare.

Svar, Ole Fjordgaard Kjær, Råstofdirektoratet:

Det var spørgsmålet omkring CO₂ og ballastvand, og omkring CO₂ så kan vi sige at så længe Grønland står udenfor nogle af de aftale der er på området, så forpligter man sig ikke til noget på den front. Men, hvis der såfremt at der er behov for det på et senere tidspunkt, så vil der være mulighed for at man kan sætte nogle krav fra myndighedernes side der regulærer nogle af de her forhold. Og det samme gør sig faktisk gældende i forhold til ballastvand, der er det sådan set ligemeget om Grønland har tiltrådt den ene eller den anden aftale på området, fordi myndighederne har altid muligheder for at sætte nogle skærpet krav i forhold til hvilke regler selskaberne skal overholde i forhold til at udlede ballastvand. Så derfor så vil vi på det område følge god international praksis og man vil regulere ud fra de regler der allerede findes internationalt.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Jeg vil komme med en tilføjelse til spørgsmålet om ballastvandet. Vi skal huske på at udskibning af jernmalm ikke er en ny industri. Det har stået på en mange mange år, og gennem de seneste 50 år er der sket en dramatisk forøgelse. Ligen findes der nogle få tusinde bulk skibe og de transporterer jernmalm lige nu. Og alle følger de regulativer udviklet på området, det er ikke nyt. Og alle i skibstransport branchen må følge de regulativer.

Spørgsmål, Lene Kielsen Holm:

En del af rapporten handler om vurderinger af de sociale påvirkninger, og hvis man læser i den 32 sider lange grønlandske version, så er der noget som jeg ikke helt forstår, da det hele ikke handler om miljøet, men også om de virkninger det måtte have på brugerne. Jeg citere noget af det som jeg ikke helt forstår, f.eks. med hensyn til det kulturelle, "mænd tager på jagt, kvinder plukker bæer og behandler skind og fileterer fisk". Andet eksempel. "blandt indbyggerne er det fleste mænd mellem 24 og 74 år, og de fleste kvinder er over 75 år". Tredje eksempel. "den mest udbredte og hyppige sygdom er psykiske problemer, og sygdomme som er svækkende". Det er de 3 ting jeg finder mærkværdige. Jeg vil gerne sige at jeg savner at se noget om hvordan man har tænkt sig at man kan anvende folk indenfor de kulturelle emner i projektet, og at der også mangler noget om hvad man har tænkt sig at gøre i forhold til sygdomme. Jeg vil også gerne sige at det ikke kun er Nuuk borgerne, eller Kapisillit der vil blive påvirket. Der står at man gerne ser at fagspecialister til at yde for projektet, det tolker jeg som at man vil flytte uddannede folk fra kysten hertil. Det vil skabe splid i familier, som vil få store konsekvenser.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Jeg vil sige et par ord inden Grontmij svarer på spørgsmålet. Undersøgelsen af de sociale påvirkninger er omfattende. Jeg er ikke sikker på hvilken dokument du har. Og jeg mener at det vil være bedst hvis du har de rigtige dokumenter. Undersøgelsen af påvirkninger på de sociale aspekter har taget sig af mange temaer, det kan du se. Med hensyn til job muligheder, kulturelle aspekter, uddannelse, alle disse ting er inkluderet og er komplekst. Jeg vil lade Grontmij svare på dette.

Svar, Rikke Carlsen, Grontmij:

Tak for det. Det har været en kompleks indsamling af informationer. I forbindelse med VSB og baseline undersøgelsen, har der været en række forskellige forhold vi har valgt at fremstille. Og jeg er også kort klar over at oversættelsesprocessen er yderst vanskelig. Vi har lavet dokumentet på engelsk og sidenhen arbejdet videre med det på dansk og grønlandsk. Vi har forsøgt at lave kvalitetssikring, vi har også været nødsaget til at inddrage flere oversættere i processen, men det har været en vanskelig proces. Vi har forsøgt at bruge dels den baggrundsinformation som vi har indsamlet i den reelle vurdering vi har lavet. Den måde vi har lavet vurderingen der har vi med udgangspunkt i vejledningen fra råstofdirektoratet vurderet de parametre der er relevante, både omkring beskæftigelse og uddannelse, hvad betyder det for de traditionelle erhverv som fiskeri og fangst, hvad betyder det omkring sundhed og kulturelle forhold. Så der er en række elementer vi har vurderet.

Svar, Kaj Kleist, London Mining:

Det som Lene nævner, at man har tænkt på at flytte folk, så skal jeg sige som et eksempel, at vores havgående fiskere er ude på job i 2 til 3 måneder ad gangen, de bliver jo ikke bedt om at flytte. Det samme vil gælde for vores arbejdere, vi vil ansætte folk som har mod og lyst til at arbejde for os. Og de vil kunne få fri i løbet af ugen, ligesom vores fiskere. Eneste forskel er, at de skal arbejde i en mine. Ellers er det forhold. Med hensyn til det du nævner om at flytte folk, som kan minde om dengang man flyttede folk fra Qullissat, det synes jeg ikke man kan sige her. Idag har enhver som har lyst til at arbejde hvor som helst deres egen ret til at flytte hen hvor der er jobs at finde.

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

Først vil jeg takke Lene for hende fremlæggelse. Når denne høring er færdig, så vil vi som myndighed vurdere den samlede ansøgning, som er tilvejebragt gennem samarbejder med forskellige fagfolk og specialister, og dette vil som sagt ske om ca. et halvt år. Hvis vi finder noget som er uvant, og ikke mindst noget som kan påvirke vores samfundsværdier i negativ retning, så har vi ansvar for at vurdere disse. Derfor hvis dette projekt skulle tillades, så skal det ske på grundlag af den gældende lovgivning, og de instanser som regulerer dette, og det er kun hvis disse ting overholdes, at projektet kan godkendes.

Debat del 3.

Spørgsmål, Knud Seblon:

Vi har to lande vi kan sammenligne os med og nogle vi ikke kan sammenligne os med, vi har Canada og Alaska, bjergrige lande, arktiske lande, med over 30 års erfaring i minedrift og olie. De har bredt tilgang til geologer, biologer og økonomer der er vant til at arbejde i over 30 års drift af miner. Og højt erfarne folk. I foreslår en hel anden besætningsmodel. Et land der ligner vort, er afsides, arktisk og endda med samme folk. Og har en hel anden tilgang til demokratiske processer. Også det tredje noget vi bestemt ikke kan sammenligne os med. Og det er et lille smørhul som lige frem ikke har traditioner for storskala minedrift. Og når man har projekter til mange milliarder dollars så skal man se efter de bedste folk man kan finde. Har Grønland erfaring og ekspertise i den slags?

Svar, Ole Fjordgaard Kjær, Råstofdirektoratet:

Jeg vil sige ud fra myndighedernes synspunkt så er det fuldstændig korrekt at Canada har mange års erfaring med minedrift. Det er en af verdens største minelande, og vi har faktisk også erfaringer fra forskellige sammenhænge, i dag har vi faktisk samarbejde med Canadiske myndigheder hvor vi udveksler erfaring, vi fortæller om vores erfaringer og Canada fortæller faktisk også deres erfaringer men når vi ser på Canada så er det utroligt forskelligt varieret indenfor Canada, fordi der er mange forskellige måder at gøre det på alt efter hvilken delstat vi er henne i, Nunavut gør det på en måde British Columbia, hen mod vest, gør det på en fuldstændig anderledes måde. Så jeg kan faktisk sige at der er lige så meget forskel på to Canadiske delstater som der er mellem Grønland og Nunavut. Men de vejledninger vi har, blandt andet vores SIA vejledning, altså vores socioøkonomiske vejledning, den bygger også fra erfaringer fra hvordan de har reageret blandt andet i Canada. Også er det også fuldstændig korrekt at de demokratiske processer og den måde man griber hørings processer an i Canada, at den er anderledes end hvordan vi gør det her i Grønland. Og det er sådan det klassiske dialog i forhold til kan man sammenligne os med Canada eller kan man ikke? Og der er mange meninger om det, men jeg vil

bare som udgangspunkt sige, at det jo er to forskellige systemer, fordi man i Canada har man det Canadiske regering som den øverste instans også har man de forskellige inuit samfund lige under. Det samme model har vi jo ikke her i Grønland, så derfor skal man lige have det i betragtning når man begynder og sammenligne de to systemer.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Hvis du ser holdet her, så beviser det jo at Canada har stor erfaring med minedrift, der er mig selv, Dr. Marcel Pineau og Dr. Sam Buccitelli, vi er alle fra Canada. Jeg kan også fortælle dig, at vi forventer at der under anlægsfasen og driftsfasen vil være canadiere som har erfaring med minedrift, og som vil hjælpe os med dette projekt.

Tilføjelse fra Knud Seblon:

Jeg snakker ikke om London Minings folk, jeg snakker om Naalakkersuisuts folk.

Svar, Ole Fjordgaard Kjær, Råstofdirektoratet:

Jeg kan sige at vi har mulighed for fra myndighedernes side og trække på erfaringer i Canada, i forbindelse med at vi blandt andet skal godkende de her forskellige tilladelser. Og det har vi faktisk også allerede gjort i forbindelse med udvidelse af udnyttelse, behandlingen af guldminen, der har været brug af Canadiske konsulenter. Men vi har jo også efterhånden selv opbygget en del erfaring i Grønland i forbindelse med at der nu har kørt guldmine i efterhånden en del år, man har haft olivinminen tidligere erfaringer og andre mineprojekter i Grønland. Og de erfaringer bliver selvfølgelig også brugt. Vi har allerede erfaringer i at bruge det Canadiske konsulenter, og også andre udenlandske selskaber.

Tilføjelse, Knud Seblon:

Du snakker om erfaringer indenfor småskala, jeg snakker om de storeskala miner til mange tusinde folk, der er forskel der og hvilke erfaringer har vi der?

Svar, Ole Fjordgaard Kjær, Råstofdirektoratet:

Ja ok hvis du kalder guldminen småskala så har du selvfølgelig ret, men omkring erfaringer med storskala så har vi jo allerede etableret et samarbejde med Canadiske side, hvor man har faktisk et lignende projekt over på den anden side af Davidstrædet, man har et projekt der hedder Mary River projektet, faktisk et jern projekt der ligner Isua projektet på mange måder, det er måske bare et halvanden gang større, det er et projekt hvor man har en jernbane til at transportere i stedet for et rørledning i Isua det er et projekt hvor man skal sejle. Så på mange måder ligner det faktisk et projekt vi har her. Der har vi set på hvad det er for nogle erfaringer man har gjort sig der og vi arbejder på at få etableret endnu bedre samarbejde fremadrettet, sådan så vi kan drage de her erfaringer i forhold til samme projekter.

Spørgsmål, Brian Fencker:

Her til aften svarer London Minings øverst ansvarlige delvist på kritik af måden VVM er blevet gennemført, at det er vigtigt at det er de veluddannede der skal gennemføre det, hvorfor er det så at jeg som indbygger her i landet bliver ikke hørt? Er jeg ikke noget værd? Vi har også hørt gennem nyhederne takket være årvågne journalister her i Nuuk, at fangerne er meget bekymret for rensdyrene inde i fjorden, især hvis minen realiseres så vil effekterne være store. Vi skal huske på

at vi har været her gennem tusinder af år og levet af fangstdyrene, det er derfor vi er her den dag idag. Vi har levet i respekt med hvad naturen kan bære og sådan vil vi fortsætte, dette projekt vil blot eksistere i 10 – 15 år. Vi vurderer som borgere, også fordi det ikke kun er fangerne som er brugere, at det vil få store konsekvenser, ikke mindst i forhold til vores behov for kød. Det er hvad vi ved, selvom vi ikke er fagspecialister, men vi kender til forholdene og værdsætter London Mining ikke dette? Er det med i VVM? Så har jeg et spørgsmål til Orbicon, det som fangerne har sagt og som er blevet slået fast af Naturinstituttet, det har Orbicon vurderet til at der kun vil være minimale påvirkninger, mener I det stadigvæk?

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

En måde at lave et lønsomhedsstudie sammen med miljøvurderingen og vurderingen af de sociale påvirkninger, er at vi grundlæggende inviterer store selskaber til dette, således at vi har et fuldkomment set af viden som skal indgå i alle disse rapporter. Jeg mener ikke at I er uden værd, men at I vil være i stand til at yde et bidrag til projektet, så længe du er fra Grønland, og med din viden vil London Mining Greenland drage nytte af dette før eller senere. Men i den nuværende fase har vi involveret store selskaber, Orbicon for miljøvurderinger og Grontmij for vurdering af de sociale påvirkninger, som er udpeget ud fra evalueringer af interviews og de indkomne informationer fra dem. Vi har rigeligt med erfaringer til de relevante studier, fordi de har lavet denne type opgaver før. Ellers ville vi stå til ansigt med en meget svær situation for at forklare befolkningen. Men nu har vi Orbicon og Grontmij som er erfarne selskaber, og med dem har vi stadig travlt, der er mange spørgsmål, som viser tegn på at vi må fortsætte på denne måde.

Svar, Rikke Carlsen, Grontmij:

Jeg vil gerne sige, at tilbage i november 2009 der blev rejst en bekymring fra deltagerne om hvordan projektet vil påvirke rensdyrene, og dertil også fangst og fiskeri. På den baggrund valgte vi at gå ud sammen med det lokale firma HS Analyse, og lavede en detaljeret undersøgelse af brugen af området. Undersøgelsen indeholder af interview af 208 fritids fiskere og fangere og 49 erhvervsfangere. Og formålet med undersøgelsen var at kortlægge jagt af rensdyr, fangst af sæler og fiskeri af fjeldørred i området omkring projektet, og hængene på væggene har vi sådan nogle kort hængene de viser hvor havnen og det planlagte vej skal ligge. På baggrund af de konklusioner som ligger i VVM'er om påvirkningen af rensdyrene vil være lave, del af bestanden antages at være uændret. Udbredelsen af rensdyrene, der har vi så vurderet at mulighederne for jagt og fiskeri vil stadig være til stede andre steder i området, og derved har vi vurderet at konklusionen af jagt og fiskeri ligeledes vil være lav. De bekymringer der er blevet rejst helt tilbage fra det første møde, og det bekymring der bliver ved med at blive rejst så er det naturligvis at vi siger at så er det et område at vi anbefaler at det er et område der skal monitoreres fortløbende. Det vil sige at noget man følger i gennem projektet hvad påvirkningen vil være på fangst og fiskeri, og det vil sandsynligvis blive et element hvis der indgås aftaler omkring en IBA.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Og med hensyn til den grønlandske arbejdskraft, og om vi har benyttet os af grønlandsk arbejdskraft, så kan du tjekke London Mining Greenlands historik og se hvor mange mennesker og virksomheder der indtil videre har været involveret siden 2005. Vi har mange af dem. Det er omkring 20 selskaber, lokale grønlandske firmaer som har været involveret i så mange år, og du

kan også tjekke indkomsten af disse virksomheder, og se hvor meget der er kommet igennem grønlandsk arbejdskraft.

Spørgsmål:

Mit spørgsmål går på verdensøkonomien som har haft en negativ effekt op Kinas årlige vækst. I går meddelte CNN at jernminer i Australien har måttet lukke pga. den globale krise. På et tidspunkt efter en mulig vækst, vil Naalackersuisut, London Mining og deres investorer blive nødt til at træffe en beslutning om at starte op eller ej. Kan du forklare de mulige udfald hvis den økonomiske situation fortsætter eller mulighederne ser ud som nu? Kunne det være muligt at projektet ikke bliver til noget? Kunne projektet blive lagt på hylden for en tid? Eller andre muligheder?

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Du har 100% ret, den nuværende verdensøkonomi er ikke optimistisk for nogen miner eller for andre, det rammer alle. Og der er miner der er planer om at begynde indenfor et eller to år som må udsættes, det er der mange af. Faktisk var London Minings Isua projekt planlagt til at starte på anlægsarbejderne sidste år, men lige nu vi kigger vi stadig efter investorer. Det viser at det er meget vanskeligt for os. Men, hvis du kigger godt efter i den historiske økonomiske udvikling, så finder du at det primære marked er Kina, der er det hele, og ser du på Kina og vores befolkning, og hvilke systemer vi har i alle segmenter, store som små, de skal alle udvikles. Og politisk må den kinesiske regering gøre noget ved befolkningen, imens der stadig er politisk stabilitet.

Jeg tror at der efter en kort tid, lad os sige et halvt år, så vil det se bedre ud. Men også til vores fordel, så har investorerne penge ved hånden som gør det muligt for dem at investere, fordi det er på et lavpunkt. Og hvis dette projekt om tre år tjener mange penge, nu er det meget lidt, så vil de stadig få den samme positive profit. Og London Mining foretager jo markedsstudier og ser på jernmalmens fremtid, og vi ser på virksomheder der kan byde ind med fremtidsstudier og se på trends på den lange bane, og indtil videre mener de alle, at det vil komme tilbage, og så vil det falde igen. Hvorfor den kommer tilbage, det er fordi kineserne gør noget, og det ser ud til at holde et bedre niveau for nu. Der vil være en stor effekt, og en del af studierne viser at det er kineserne der vil holde den kørende, og hvis markedet bliver bedre, så sker der det at miner der før blev suspenderet vil åbne og køre igen. Og så vil du efter få år få mange jernminer i gang, og efter kort tid vil prisen stoppe op fordi der er for meget jern i omløb. For mig at se personligt så er jeg optimistisk over situationen, og derfor prøver vi ihærdigt nu, hvor vi prøver at finde investorer så vi kan begynde næste år. Så kan vi fange den høje jernpris på den måde.

Spørgsmål, Marinebiolog:

Jeg er noget forundret over at man har valgt et dansk firma som i international målestok er meget lille og min vurdering er desværre at de ikke har, kunne løfte denne her opgave. Et eksempel, de kemikalier de snakker om lige før, der skal bruges flere tons, flere tusind tons om året af de her kemikalier, og de bliver så udledt til vores vandløb og Nuuk fjorden. Så har jeg kigget på de her kemikalier og blandt andet et Australsk undersøgelse hvor der direkte frarådes og udlede det her kemikalier der bruges til for at fjerne svovl fra malmen, det kunne jeg ikke helt forstå. Og jeg var til London Mining i går hvor jeg spurgte Orbicon hvad vil det koste og rense det her fra ligesom de gør i Australien? Vil det være teknisk og økonomisk muligt? Og til det svaret, det havde de undersøgt. Det vil sige at de simpelthen ikke har fanget det godt nok. De koncentrationer der bliver udledt er over 300 gange det end i Australien siger at det ikke er skadelige koncentrationer. I

Australien bliver det her kemikalier opsamlet i bassiner og ligger der i så langt tid at de bliver nedbrudt. I det her projekt er planen at det udledes direkte til vores floder og vores fjord. Så det faglige på det her omfattende materiale er ikke højt nok, ifølge min vurdering. Jeg synes det er problematisk at man vælger danske leverandører til det her når vi har storskala projekter i Australien og i Canada som godt kan løfte det her til højere niveau og jeg er bekymret for det her kemikalier, det bør siges at det her kemikalier kan medføre en ophobning af tungmetaller i vores fisk og det vil sige at det ikke bare denne her 10 eller 15 års påvirkning, det er en lang påvirkning af det her kemikalier. Og jeg ønsker det belyst meget mere end i det her materiale.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Hvorfor vi vælger danske selskaber til EIA og SIA er, at de selskaber som udfører de opgaver også forstår det grønlandske system, herunder retssystem, miljølov og naturlovgivning som er meget vigtige. Hvis vi bruger selskaber fra Canada vil det kræve en del fordi de ikke kender det grønlandske systemers krav. Derfor vælger vi danske firmaer. Og jeg mener at de er kvalificerede fordi de har lavet en del SIA og EIA over tid, og personligt stiller jeg ikke spørgsmålstejn ved deres evner. Med hensyn til kemikalier vil jeg bede min kollega Dr. Marcel Pineau diskutere dette med dig, og bagefter vil jeg bede Orbicon og Grontmij fortælle om deres kapacitet.

Svar, Marcel Pineau, London Mining:

Fakta er at en EIA er et udfald af et teamarbejde, Orbicon er ikke den eneste specialiserede virksomhed som arbejder med EIA'en. En EIA skal udarbejdes af et team af mange virksomheder, med en projektleder til at koordinere arbejdet. Vi har kemikalierne, og du har ret at canadierne er gode, og det er præcis canadiske selskaber som foretager tests. Vi er meget forsigtig med at studere og forstå disse kemikalier. SGS Lakefield Canada som er en verdensomspændende laboratorium lavede testene omkring kemikalierne og AMEC som er et amerikansk ingeniørselskab arbejdede med SGS, og Golder Sweden som er et internationalt selskab gennemgik testene og validerede disse, og som kan ses på hjemmesiden. Så set i det perspektiv om at have de rette virksomheder til at se på disse ting er vi temmelig sikre med Golder, AMEC og SGS som udgør det rette team med Orbicon. Alle undersøgelser fra dem er sendt til DCE for gennemgang. Og vi får så kommentar fra disse. Så der er mange deltagere.

Svar, Steen Ø. Dahl, Orbicon:

Det er ikke rart at sidde her som Orbicon projektleder og blive kritiseret for at et dansk firma, ikke kan gøre vores arbejde korrekt, det mener vi jo ikke er rigtigt. Vi har som Marcel Pineau siger haft et internationalt samarbejde med de to canadiske firmaer som har lavet disse kemikalie tests og ret grundige analyse arbejde omkring hele kemien også anvendelsen af de kemikalier. Og Golder Associates som vi også har samarbejdet med er et rigtigt stort internationalt firma og denne her samarbejde med omkring denne projekt er på den måde at man i Sverige har arbejdet med jernminer. Så jeg mener vi er klædt rigtig godt på, et arbejde som denne her omfatter utrolig mange ting og der skal mange forskellige fagprojekter til for at kunne lave godt undersøgt grundlag. Vi har fra Orbicons side været cirka ti personer som har forskellige uddannelsesmæssige baggrund som har arbejdet med internationale projekter over alt i verden i gennem 35 år. Og jeg kender udmærket internationale koncepter i konsulentbranchen fra projekter, så det at det skulle være et dansk firma har ikke i min optik noget at gøre med at vi ikke skulle være faglige i den henseende og at vi ikke skulle være international orienteret, for det er vi rent faktisk. Og samtidig

vil vi også have forbindelse her til Nuuk, hvor vi har et firma her i Grønland som vi har haft stor glæde af også. Så jeg synes ikke rigtig at kritikken er berettiget.

Svar, Rikke Carlsen, Grontmij:

Kritikken går også på os. Vi er ligesom Orbicon et tværfagligt team som har løst denne opgave. Vi har en person der er født og opvokset her i Grønland, som har boet mere end 20 år i Grønland også arbejdet i Grønland. Derudover har vi haft en person med over 10 års international erfaring i at lave social impact assessments fra store mineprojekter. Som også har et stort netværk af internationale stjerner. Og derudover har vi valgt og have et tæt samarbejde med lokale firmaer som HS Analyse og vi har også haft en tæt dialog med universitetet.

Svar, Peter Aastrup, DCE:

Jeg vil bare lige nævne at alle de kemiske tilsætningsstoffer der skal anvendes skal godkendes af råstofdirektoratet efter vores lejlighed til at se på det og at der selvfølgelig også, som jeg nævnte før, vil der ske en overvågning af de ting som bliver udledt i fjorden. Altså alle mulige ting vil blive overvåget. Så situationen kan ikke opstå at ting kommer ud. Det vil vi vurdere så længe selskabet får lov til at bruge forskellige kemiske stoffer.

Tillæg, marinebiolog:

Min kritik den gik blandt andet på at den australske rapport jeg har læst, der vil det her kemiske stoffer bliver rensat fra. I den australske rapport står der disse kemikalier ikke skal udledes til vandet. Det står der direkte i denne her australske rapport. Diffusionrensning er deres speciale det er 10 milligram per liter og den mindste koncentration med skadelig virkning er 1 mikrogram per liter. Så det er det faglige jeg kommer her og siger. Det jeg har læst og jeg prøver at sætte mig i, det lyder ikke som om at det er godt nok. At der ikke er taget stilling til fra økonomisk og teknisk kan af skåne det her skum med højt indhold af kemikalier at de ikke er med i materialet. Det er sådan noget jeg er bekymret over. Ikke at det er et dansk firma, men mig set, er det de oplysninger der er, så bliver jeg lidt bekymret.

Svar, Steen Ø. Dahl, Orbicon:

Med hensyn til de australske data, dem kender jeg ikke, de vi har brugt i vores rapport er forskellige internationale undersøgelser af hvordan er subsiditeten er i de forskellige kemikalier der bliver brugt i denne projekt, bliver redegjort for i EIA rapporten, og de koncentrationer i den er som sagt noget vi har fra forskellige internationale undersøgelser og ja nogle af de kemikalier har nogle toksiske egenskaber i bestemte koncentrationer, de blive nedbrudt over tid i forhold til hvor tung de er og hvordan pH formlen er. Det er ikke noget der er resistens, ikke noget der er videre givende i at være i naturen, det bliver omsat. Som sagt så er de her ting også blevet, og de bliver gennemgået af råstofdirektoratets konsulenter, og vi hører gerne nærmere om spørgsmål om det. Men jeg kender ikke noget australsk undersøgelse med de værdier jeg hørte dig sige og som er helt forskellige fra de andre internationale undersøgelser vi har set.

Spørgsmål, Claus Nielsen:

For det første, det er tredje gang jeg deltager, og når jeg spørger til de forrige spørgsmål, så får jeg at vide at de bliver svaret til næste gang, og da jeg deltog tredje gang fik vi at vide at de vil være at

finde i hjemmesiden i høringsportalen, men inden jeg skulle herover tjekkede jeg hjemmesiden, og der er ikke kommet noget endnu, derfor vil jeg gerne vide hvornår de vil blive besvaret? Den anden, vil jeg gerne spørge, da du snakker om på 2. møde, var det, om muligheden for at man skulle anlægge lufthavnen, hvorfor skal man anlægge en lufthavn, jeg hører at det var fordi hotelkapaciteten var så lille i Nuuk så man skulle have noget direkte. Hvem skal eje lufthavnen, og flyselskaber, er der frit slag eller kræver det så at det bliver Air Greenland der skal flyve?

Svar, Ole Fjordgaard Kjær, Råstofdirektoratet:

Jeg skal svare på første spørgsmål omkring de her spørgsmål, der er stillet mange spørgsmål jeg tror der er omkring 70 spørgsmål, og vi har faktisk ønsket fra myndighedernes side og fra selskabets side at besvare dem grundigt, det har så betydet i og med de også skal oversættes til grønlandsk så har vi simpelthen ikke kunne nå og have alle besvarelserne klar på to sprog til det her møde. Så det vi har gjort er at vi arbejder videre på spørgsmålene og så får vi lagt alle spørgsmålene ud på høringsportalen altså under London Minings høringssektion. Også kan man gå derind og hente alle spørgsmålene og svarene. Og der kan jo også være ekstra spørgsmål der er dukket op i dag, i får svaret på dem alle sammen.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

At bygge en lufthavn, ikke fordi Nuuk ikke har kapaciteten, men for mine projekter handler om at have en effektiv operation. Du skal vide at der er 800 mand på turnus og hvert team er tæt knyttet. Det går ikke at et team er taget væk den ene dag og det andet er ikke nået frem endnu. Det vil få hele operationen til at standse, og det må ikke ske. Så det handler om at se på hvordan vi får folk ind og ud på den bedst mulige måde, så der kan skiftes teams. Det er grundlæggende derfor at de fleste afsides liggende miner har deres egne landingsbaner. Vi bliver nødt til at transportere folk hurtigt og effektivt. Med hensyn til byggeriet, så er det forsinket i nogle år, og vi har nogle operationelle forhold at tage hensyn til idet det at køre en lufthavn kræver en del support fra de lokale myndigheder. Så snart det er på plads, skal vi chartre fly, og airgreenland ligger som vores første valg. Airgreenland arbejder her og har en store muligheder så de har en god chance for at vinde en langsigtet kontrakt.

Spørgsmål:

Lad mig først introducere mig selv, Maren Møller, og jeg er født i 1930 i Naajaat i Upernavik distrikt. Ove Karl, jeg vil spørge dig, har du tænkt på de ældre inden du skal træffe et valg? Min familie er fangere og dem beskytter jeg, og fordi landet er smukt vil jeg sige nej til projektet. I skal ikke godkende det, tak.

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

For det første skal jeg nævne at jeg ene og alene overhovedet ikke kan træffe valget. Debatten kører endnu og der arbejdes stadig med evalueringen af projektet. For at det kan blive til noget skal der bruges 11-13 milliarder og det har vi ikke garanteret, og derfor pågår der stadig evalueringer af projektet. Ja, der er tænkt på de ældre, og heldigvis bliver de jo ældre og flere, og for at de kan opretholde en levestandard må vi finde midlerne gennem nye og større indtægtskilder.

Spørgsmål, Bjarne Lyberth Ababsi:

Med hensyn til samfundets indtægter. Det er blevet nævnt at der i løbet af 15 år vil være en indkomst på 32 milliarder, og derudover planlægger Naalakkersuisut at der skal være en selskabsskat. Oveni det vil der under anlægsfasen være indtægter fra skatter og afgifter. Hvis det sker, hvordan vil det blive fordelt i samfundet? Så til spørgsmålet fra Miiti, om hvorvidt der er truffet en beslutning. I foråret da Naalakkersuisut var på rundrejse langs kysten, der hørte jeg blandt andet, at det blev sagt, "når det bliver til noget", og ikke "hvis det bliver til noget".

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

Svaret er kort, det som Ababsi mener at jeg har sagt, det kan jeg selvfølgelig ikke huske, og for at være helt på det rene, så er høringerne ikke færdige endnu, og selve beslutningsprocessen er ikke igang endnu, derfor har Naalakkersuisut ikke grundlag for at beslutte sig. Med hensyn til skatterne så har vi drøftet en nedsættelse på 1 procent på A-skatterne, og det som Ababsi her mener at vide noget om ryster mig lidt, for det vi taler om her til aften er knyttet til en del andre ting.

Tilføjelse, Bjarne Lyberth Ababsi:

På Inatsisartut's hjemmeside, inatsisartut.gl, står der at der under efterårssamlingen vil være en drøftelse af forslag nr. 113 om Alcoa, hvor det forslås at selskabsskatten nedsættes. Det fremkommer af inatsisartut.gl nr. 113.

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

Desværre skal jeg skuffe Ababsi. Med hensyn til rammerne om aluminium smelteværket, så lyder forslaget fra Alcoa at de ønsker at blive fritaget fra at skulle betale skat, og der har vi fra Naalakkersuisut foreslået at det bliver forkastet. Det er hvad vi skal drøfte.

Spørgsmål, Jens-Erik Kirkegaard:

Det fremkommer af standardvilkårene at for at landet kan sige ja eller nej, så skal ansøgeren opfylde alle krav førend at der kan gives en tilladelse. Det betyder at hvis ansøgeren har opfyldt alle krav, sådan som jeg forstår standardvilkårene, så skal der gives en tilladelse, og at det kan tænkes at alle de andre 100 licenshavere til andre undersøgelser også skal have en tilladelse til minedrift?

Til London Mining har jeg et spørgsmål, om de stadig forventer at få 70 dollar pr. tons malm? For det andet, der står i ansøgningen at der vil komme 28 milliarder i skatteindtægter, hvis vi så skulle ændre selskabsskatten og istedet indføre royalty, vil det have samme værdi? Altså hvordan ser I på, at man istedet sænkede selskabsskatten og indførte royalty for mindst 28 milliarder?

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Vores estimer på omkostningerne ved 1 tons koncentrat er 46 dollars for 10 års produktion, og 23 dollars for 15 års produktion. Jeg ved ikke hvor de 70 dollars af omkostninger for produktion stammer fra. 70 dollars er ikke lønsomt, det er højere end de som eksisterer i verden. Alt for højt teknisk set. Baseret på vores evalueringer gennem alle de detaljerede undersøgelser omkring arbejdskraft og lønniveauer, forskellige positioner, er vi nået frem de tal gennem erfaringer fra tidligere minedrift set i forhold til nuværende situation. Så jeg mener at det ligger omkring de 40 dollars for vores operation. Det er vores estimat. Mener du 70 dollar pr. ton som salgspris?

Tilføjelse, Jens-Erik Kirkegaard:

Hvad er estimatet for salgsprisen i fremtiden?

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

Vi har et markedsstudie gennemført af Raw Material Group i Sverige. Jeg mener at prisen på jernmalm vil være højt og derefter falde. Ikke desto mindre forventer vi at det i 2016 vil være omkring 125 i gennemsnit, og i 2020 til 2025, så vil det være falde til en gennemsnit 120 og de næste fem år til ca. 110, hvis jeg husker ret, det er +/- 5 dollars, jeg kan tage fejl. Men, prisen vil falde ned til 70, men indtil videre har vi ikke nået det niveau.

Tilføjelse, Jens-Erik Kirkegaard:

Sidste år stod der i en rapport at omkostningerne ved drift ville være 29 dollar, men at man havde regnet med 27, men nu er det steget til 43 dollar og er det det man regner med?

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

I de forskellige studier med forskellige niveauer af nøjagtighed, så er tallet altid anderledes fra de første lønsomhedsstudier (prefeasibility). De har en nøjagtighed på +/- 20-25 hvor tallet kan være 30% højere eller lavere. Og tallet 43-46 er baseret på et lønsomt lønsomhedsstudie med en nøjagtighed på +/- 15%. Det er derfor at vi gennem de forskellige stadier af undersøgelserne ser priserne skifter, fordi niveauet på nøjagtigheden ændrer sig.

Spørgsmål, Jakob Mathiassen:

Jeg vil gerne snakke lidt om vandkraft og komme med en opfordring/spørgsmål til Naalakkersuisut.

Men først et spørgsmål til London Mining. Den beregning der er i VVM'en det finder jeg er meget svært at forstå, både årsagen til at man kun regner med 120MW ud af potentiale som er på 175 til 200MW.

For det andet så forekommer det mig at jeres økonomiske beregninger er meget vanskelige. Men det er alt for detaljeret at komme ind på her, det vil jeg skrive til høringssvar også håber jeg at, i er i stand til at uddybe det spørgsmål.

Men som den overordnet perspektiv på vandkraften er at når jeg kigger i koalitionsaftalen så står der rigtig mange flotte ting om bæredygtighed og udnyttelse af vores vandkraft resurser. Og jeg kan nævne sådan lidt i flæng at om klimastrategi står der, der skal udarbejdes en oversigt over hvor der kan sikres særlig vilkår for CO₂ udslip på landsplan. Om energi står der i koalitionsaftalen, Indenfor energiområdet skal der fortsat satses på udvikling af miljøvenlige energikilder, såsom vandkraft. Et Grønland, der primært henter sit energiforbrug fra grøn energi, er den bærende vision. Jeg er personligt meget enig i udmeldinger der er i koalitionsaftalen omkring energi og miljø. Jeg er i øvrigt også meget positivt over udnyttelsen af jernforekomsten i Isua og for den sags skyld også over for aluminiumsprojektet. Men det store problem med Isua projektet sådan som det er sat op nu, det er at der ikke bliver brugt vandkraft. Og London Mining siger at de ikke selv er i stand til at løfte opgaven så der må ske noget andet, der må komme nogle selskaber på banen. Og det er derfor jeg synes at det er vigtigt at Naalakkersuisut begynder virkelig at tænke sig om nu. Og komme med nogle visioner som ikke bare står i en koalitionsaftale men begynder at udmønte sig omkring de planer. Der er et område omkring Isua, de søger der, der er der i alt et potentiale på 400MW, noget af det er lovet mere eller mindre væk til Alcoa, jeg ved ikke hvor længe Alcoa bliver ved med at have den option på det fordi deres tidsplan er efterhånden skredet rigtig mange gange. Jeg synes at, jeg vil gerne opfordre Naalakkersuisut til at tage spørgsmålet, ryste posen lidt med alt det her vandkraft potentialer og så se

på hvordan vi får en bæredygtig udnyttelse af hele det område. Det er måske ikke kun til London Mining projektet og ikke kun til aluminium projektet, men hvordan kan vi udnytte hele den store mængde vandkraft der er derinde.

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

For det første vil jeg takke Jakob for den fine fremlæggelse af regeringens aftaler. Jeg kan også dertil nævne at vi nu er ved at dække 70% af energiforbruget med vandkraft. På den måde mener jeg at vi i regeringen lever op til vores aftaler. Med hensyn til oplandet bag Nuuk, så er Jakob også klar over at søerne deroppe er dedikeret til Alcoa, og har gennem sin tidligere virke selv arbejdet med det, og det kan jeg blot konstatere. Men regeringen drøfter disse ting ofte og ser også at buksefjordsværket på grund af den store aktivitet i Nuuk er ved at være for lille, og om der kan være en fremtid i at se på udvidelse af denne som også kan bidrage med energi til projektet. Det er sådan at vi må se på energiforsyningen til byen og om projektet kan modtage anden form for energi, det er vi vågne over for.

Spørgsmål, Birger Poppel:

Jeg vil formulere Jakobs spørgsmål på en anden måde, det bliver fremhævet flere gange at det er store miljømæssige konsekvenser hvis man ikke benytter vandkraft men benytter diesel, det vil betyde en næsten fordobling af Grønlands samlet CO₂ udslip. Så forhåbentlig kan man jo sige, så er der økonomi i projektet, der har været lagt nogle store tal frem. 35 milliarder over en 15 årig periode skulle vi få, der hører så med til forklaringen at hvornår vi så starter med at få indkomst på skatter. Det er altså ikke alene som der bliver sagt i afslutningen med investeringerne bliver foretaget men når også forskningsafslutning af nedlukningsomkostningerne.

Så det vi skal i første omgang holde på, det bliver indkomstbeskatningen. Der er jo mange ting på spil. I forhold til den storskal lov der er lagt frem nu, hvor der er sat et minimumsbeløb, der vil det over den tre årige periode anlægsprojektet varer, der vil det koste Grønland omkring 125 millioner kroner i tabte skatteindtægter. Det vil sige cirka 40 millioner kroner i tabte skatteindtægter om året, hvis man accepterer det der er blevet lagt frem, de minimums løns der er i forhold til SIKs minimums løn og med de andre løn goder. Hvordan vil man håndtere de 40 millioner om året i skatteindtægter, for det er da også noget.

Og til sidst også til Naalakkersuisut både her i aften og de foregående møder der er kommet massiv kritik af den proces, høringsprocessen, og igen opfordre/spørge Ove Karl om man havde tænkt sig meget grundigt at tage de erfaringer med fra det her proces og overveje revidere det lovgivning så det bliver mere demokratisk fremover.

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

Det er første gang at høringsprocesserne er blevet så åbne igennem de senere år, men derfor skal vi blive ved med at vurdere disse fra Naalakkersuisut side og har stort ønske om at arbejde videre med det. Vi ønsker også at de fleste borgere får så meget information som muligt, og gennemgår høringer med dem. Derfor kan jeg love det som Birger efterspørger, at udvikle dette, og på den måde gøre enhver borgers ret til medbestemmelse stærkere med hensyn til forskellige mål. Med hensyn til skatteberegningerne kan jeg sige at den idag er på nul, og vi kan selvfølgelig beregne skatten for 0 og se hvor meget vi taber, men omvendt må vi også se på grundlagene for at være konkurrencedygtige i forhold til omverdenen.

Naturligvis er de vigtigste indtægtskilder for landet skatter og lignende, og med udgangspunkt i disse, så er vores råstoffer på mange områder meget vigtige. Derfor er det vigtigt med kontinuerlig

debat om det, og i den forbindelse er det vigtigt at samarbejde med specialister. Lad mig hertil nævne at udover de forslag der er lagt frem, så vil vi naturligvis også se på andre muligheder indenfor loven omkring beskatning. Ved realisering af projekter medfølger jo også justeringer undervejs.

Spørgsmål:

Jeg har en baggrund i shipping og mit spørgsmål går på transportens sikkerhedsmæssige del. Disse kæmpe skibe på hundredefirstusind til 260.000 tons løfter jo også en masse bunkerolie, enorme mængder bunkerolie, risikoen er selvfølgelig til stede for havarier. Mit spørgsmål går også på hvilken rute har de egentlig tænkt sig og sejle til kinesiske markeder? Selv der på Northeast Northwest passagerne hvor vi jo har endnu følsommere miljø end andre steder i verdenshavene. De skibe er jo så kæmpe store så når de sejler ind i Godthåbsfjorden så vil det jo være som solformørkelse, især når de kommer ind uden ballast så vil de jo være meget, meget højt. Så når de skal navigere rundt ind til fjorden og ud af fjorden syd på til Europa men vel også til Kina hvad har man tænkt sig af transportruter? Northeast passagen og Northwest passagen er jo blevet til åbne områder, ganske vidst kun få måneder men der ligger jo et kæmpe transport besparelse i end at tage den anden vej rundt.

Svar, Xiaogang Hu, London Mining:

De nye transport ruter er af stor betydning for London Mining og for andre miner i norden, og kan gøre en stor forskel på projektet. Men, når man laver et lønsomhedsstudie, så kan man ikke basere det på fremtidige muligheder, man må bruge eksisterende forhold, som er afprøvede, ellers vil det ikke blive godkendt. Derfor har vi i vort scenarier set på Panamakanalen for mindre skibe, og hvis det er større må vi gå hele vejen syd om til Kina. Det er hvad studierne er baseret på, for det er de ruter der benyttes i dag. Jo, vi synes godt om fremtidige muligheder, men kan ikke bruge dem i vores planer.

Spørgsmål, Erik Jensen:

Godt nok er der stillet et spørgsmål til høringsprocesserne og Ove Karl har svaret, men med min deltagelse i forhold til Alcoa og London mining, så savner jeg noget, og i forhold til i aftenens panel, London Mining, Orbicon, DCE, Naalakkersuisut, så forstår jeg at Orbicon er betalt af London Mining, og DCE skal tage stilling til det og fremlægge det for Naalakkersuisut og vurderes af dem. Til det leder jeg efter, hvor man i regeringssammenhæng og som ikke er afhængig af selskaberne, kan finde nogen som kan undersøge og vurdere og tilkendegive meninger, det er det jeg savner. Grund til det er, og som kan stilles spørgsmålstejn ved, borgernes rettigheder, hvor er de oprindelige folks rettigheder her i aften? Til det har Naalakkersuisut allerede svaret, men jeg vil stærkt opfordre at de fremover er taget med i betragtning. Ja, jeg savner ICC, og jeg er helt enig i ICC at vi skal arbejde ud fra oprindelige folks rettigheder, og at det skal prioriteres. Vi har en identitet i dette land og har rettigheder og de bør høres.

Vi stiller lige nu en masse spørgsmål, og det nævnes fra London Mining, at det siden 2005 har været her i landet, og har allerede talt med en del virksomheder som kan få en økonomisk påvirkning, dette bruges som et argument. Men vi som almindelige borgere kan ikke forstå disse ting lige med et, og derfor vil jeg stærkt opfordre at der kommer en uafhængig instans til at arbejde for os. Vi ved godt at Naalakkersuisut, på vegne af intsisartut kan beslutte sig om at det

skal gå i gang eller ej, hvad er grundlaget for dette? Hvordan kan Naalakkersuisut selv bestemme dette? Forstået på den måde, på hvilket grundlag kan de godkende det?

Svar, Ole Geertz-Hansen, Naturinstituttet:

Jeg vil bare sige at DCE og Naturinstituttet, vi er jo selvstyrets rådgivere, vi står udenfor London Mining og vi vurderer også EIA materialet og VVM materialet.

Svar, Ove Karl Berthelsen, Naalakkersuisoq:

For det første vil jeg blot sige at jeg er enig med langt det fleste af det som Erik nævner, og personligt savner jeg ICC under disse høringer. ICC får jo økonomisk støtte fra Inatsisartut, og det er rigtigt at de har fået støtte til at forbedre høringsprocesserne. Derfor savner jeg også at de selv laver deres høringer og møder. Det er nødvendigt, selvom enhver har forskellige meninger, at være mere synlige, og det støtter vi op om i Naalakkersuisut.

Naalakkersuisut kan træffe beslutninger med grundlag i loven, herunder råstofloven og de regelsæt der gælder, og derudover suppleret med vejledning fra uafhængige videnskabelige/faglige undersøgelser. Først da kan der træffes en beslutning for råstofprojekter, derfor er arbejdet med dette langt fra færdigt.